

Програмни и институционални постижения на Програма Достъп до информация (ПДИ)

януари - декември 2024 година

Следвайки своята мисия – да подпомага упражняването на правото на информация, заложено в член 41 на Конституцията на Република България – ПДИ работи за постигане на следните дългосрочни цели:

- ❖ Да насърчава търсенето на информация чрез образование на гражданите в сферата на правото да знам.
- ❖ Да работи за прозрачност на управлението на различни нива, застъпвайки се за по-активно предоставяне на информация.

През 2024 г. екипът на ПДИ работи в няколко направления за постигане на своите дългосрочни цели:

- 1.** Застъпничество за по-добро законодателство в областта на правото на достъп до информация и неговите ограничения.
- 2.** Наблюдение на практиките на предоставяне на информация.
- 3.** Предоставяне на правна помощ в случаите на търсене на информация, в случаите на отказ за предоставяне на информация, включително и представителство в съда.
- 4.** Разяснителни кампании и обучения по правото на достъп до информация.
- 5.** Участие в публичния дебат по въпросите на достъпа до информация и свободата на изразяване.
- 6.** Сътрудничество на национално, регионално и международно ниво.
- 7.** Институционално укрепване и развитие.

Съдържание

Застъпничество за по-добро законодателство	4
Наблюдение на практиките по предоставяне на информация.....	11
Правна помощ.....	17
Съдебни дела.....	20
Кампании, обучения и подкрепа на инициативи за прозрачност и отчетност	20
Медийни участия, издания и комуникационни канали на ПДИ.....	39
Сътрудничество на национално, регионално и международно равнище	47
Институционално укрепване и развитие.....	49

Основни постижения в посочените направления

Застъпничество за по-добро законодателство

Застъпничеството за законодателство за достъпа до информация, прозрачността и отчетността на публичните институции, отговарящо на международните стандарти е стратегическа дейност на ПДИ от основаването на организацията досега.

I. Застъпничество, свързано с правото на достъп до обществена информация и прозрачността на управлението

През 2024 година нямаше инициативи за изменение и допълнение на законодателството относно правото на достъп до обществена информация. Вероятно след проведената през 2023 г. кампания от ПДИ и около 200 неправителствени организации за спиране на негативната инициатива на група депутати за изменение на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ) тогава, ентузиазмът за нови подобни опити е охладнял. Годината обаче беше динамична откъм инициативи за тълкуване на ЗДОИ и друго законодателство, свързано с правото на информация и свободата на словото, както и със застъпничество, свързано със защитата на гражданското общество и демокрацията.

1. Инициатива „Партньорство за открито управление“

През 2024 г. ПДИ беше в ролята на съ-председател на Съвета за координация на участието на Република България в инициативата „Партньорство за открито управление“. Съгласно решение на Министерски съвет № 539/29.07.2022, и последвало изменение в решение 622/1.09.2022 г. ПДИ е определена като една от трите организации, които съпредседателстват на ротационен принцип Съвета за координация на участието на Република България в инициативата „Партньорство за открито управление“ и изпълнението на 4-тия Национален план за действие.

В продължение на десетилетие и половина Програма достъп до информация поставя въпроса за присъединяването на България към Конвенцията на Съвета на Европа за достъп до официални документи (Конвенция от Трьомсо).

Конвенцията влезе [в сила през 2020](#) г. след ратифицирането ѝ от десет държави, с което значението ѝ за вътрешноправните разпоредби относно достъпа до обществена информация на присъединилите се и ратифицирали я държави нарасна. Присъединяването към конвенцията бе предвидено като отделна мярка в [Четвъртия национален план за действие по инициативата „Партньорство за открито управление“](#). Отговорни за изпълнението ѝ бяха Министерският съвет и ПДИ. През 2024 г. ПДИ изготви и публикува [актуализиран анализ на съответствието](#) на националното законодателство с Конвенцията. Изводите са, че съответствието е налице и липсва пречка за присъединяване на България към Конвенцията.

От направените от Администрацията на Министерския съвет консултации не изглежда да са направени възражения по доклада. Мярката е оценена като частично изпълнена в отчета за изпълнението на плана.

ПДИ взе участие и в обсъжданията в съвета по други мерки от плана. В края на годината предложихме нова мярка за следващия 5-ти план за действие, а именно – да бъдат проведени обсъждания на изготвения от ПДИ анализ на съответствието на националното законодателство с Конвенцията, за да се придвижи процесът по присъединяване към нея.

През ноември 2024 г. ПДИ предложи нова мярка в предстоящия да се изготви нов Пети национален план за действие по инициативата „Партньорство за открито управление“, която да предвиди обсъждане на доклада със заинтересованите институции и организации с цел да се придвижи процесът на подписване на конвенцията от българското правителство.

2. Искане на и.ф. главният прокурор за тълкувателно решение по Закона за достъп до обществена информация

В един от предпоследните работни дни на 2024 г. и.ф. главният прокурор Борислав Сарафов поиска от Върховния административен съд (ВАС) направи искане за тълкуване на ЗДОИ. Според анализа на ПДИ, действителната цел е да извади съществена част от дейността на прокуратурата от обхвата на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ).

В искането до ВАС е направено искане за произнасяне по 5 въпроса с твърдението, че е налице противоречие в практиката на съдилищата. Според него, постановленията на прокурорите за прекратяване на досъдебно производство, както и свързаните с т.нар. проверки не представляват „обществена информация“. Твърди се, че съществува практика на ВАС в тази посока и че административните съдилища са се отклонили от тази практика. Изложено е разбирането, че тестът за „надделяващ обществен интерес“,

регламентиран в ЗДОИ през 2008 г. не следва да се прилага спрямо посочените прокурорски постановления.

Позицията на ПДИ е, че през изминалите години административните съдилища постановиха важни решения относно достъпа до информация, свързан с досъдебните производства и предварителните проверки. В това отношение заслужават да се отбележат [Решение № 10699/07.07.2024 г. на Административен съд – София град \(АССГ\)](#), Второ отделение, 25 състав, по а.д. № 5417/2023 г., (отменен отказ на Окръжна прокуратура - Бургас да предостави информация дали е образувано досъдебно производство и произтичащите от това последващи правни действия), [Решение № 1206/23.02.2024 г.](#) на АССГ, Второ отделение, 58 състав по а.д. № 5715/2023 г. (отказ на Софийската районна прокуратура да предостави информация кой е наблюдаващият прокурор по спряното дело срещу партия „Възраждане“), [Решение № 1615/12.03.2024 г.](#) на АССГ, Второ отделение, 56 състав по а.д. № 10350/2023 г. (достъп до постановление за прекратяване на наказателното производство на Софийската градска прокуратура, свързано с евентуално отпуснати от Българска банка за развитие лоши кредити в големи размери).

По искането е образувано тълкувателно дело № 6/2024 г. по описа на Върховния административен съд. ПДИ се включи активно в публичния дебат по темата и в производството.

II. Застъпничество, свързано с правото на свобода на словото и обществено участие в процеса на вземането на решения

3. Кампания срещу SLAPP делата, водени срещу журналисти, медии и активисти

През последните години зачестиха делата по искове, предявени както от политици и бизнесмени, така и от търговски дружества срещу медии, журналисти или граждански активисти. Някои от тях показват ясни белези на т.нар. дела-шамари (SLAPP), заведени с единствената цел да бъде осъществена цензура или заплаха спрямо критиците на публични политики. Такива са например делата, заведени от застрахователното дружество „Лев инс“ срещу сайта „Медияпул“ с размер на иска 1 млн. лв., на АЕЦ „Козлодуй“ срещу гражданската активистка Наталия Станчева за половин милион лева и други.

През годината ПДИ изрази публично позиции по някои от тези случаи в партньорство с Асоциацията на европейските журналисти - България (АЕЖ). След [публичен призив](#) на двете организации в началото на годината [бе оттеглен искът](#) срещу Наталия Станчева за половин милион лева. Двете неправителствени организации [отправиха апел](#) и през декември 2024 г. по повод заведени дела от държавния Югозападен университет и неговия ректор срещу критикуващия ги

преподавател историк Стефан Дечев. През април 2024 г. АЕЖ, ПДИ и Международната коалиция срещу SLAPP делата в Европа CASE бяха съорганизатори на [кръглата маса „Законът на Дафне: по-добра защита на журналистите от съдебен тормоз“](#), където бяха [обсъдени с участието на български и международни експерти](#) предизвикателствата, които среща свободата на словото във връзка с т.нар. „дела-шамари“.

4. Мерки за въвеждане на Анти-SLAPP директивата на Европейския съюз

В периода декември 2023 - февруари 2024 г. в Министерството на правосъдието (МП) функционираше работна група със задача да подготви въвеждането в националното законодателство на [Директива \(ЕС\) 2024/1069 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 година](#) относно защитата на лицата, ангажирани в публично участие срещу явно неоснователни иски или съдебни производства, с които се злоупотребява („стратегически съдебни производства, насочени срещу публично участие“). Дейността ѝ бе продължение на по-обхватната Работна група по достъпа до информация и медийния плурализъм към Съвета по върховенство на правото, съпредседателстван от министъра на правосъдието и председателстващия Висшия съдебен съвет (ВСС).

В работата участваха представители от Министерството на правосъдието, ПДИ¹, университетски преподаватели, съдии, адвокати. В резултат на дейността бяха изготвени конкретни текстове от проект на ново особено производство в Гражданския процесуален кодекс (ГПК) по този вид дела. Текстовете предвиждаха определение и критерии за идентифициране на дела при злоупотреба с право, възможност за ранно прекратяване, ограничаване на възможностите за обезпечение на иска, възможност за обезпечаване на вземането на ответника за разноски и други. Резултатите от дейността на работната група бяха представени на [заседание на Съвета по върховенство на правото на 19 февруари 2024 г.](#)

През лятото на 2024 г. бе формирана нова работна група, в която практически влизаха почти същите експерти, с някои попълнения. В заседание на 12 септември 2024 г. бе решено за основа да бъде ползван вече изработения проект за изменение и допълнение на ГПК. През октомври 2024 г. ПДИ изпрати и писмено становище.

5. Тълкувателно дело по въпроса могат ли юридическите лица да претендират обезщетение за неимуществени вреди

¹ Изпълнителният директор Александър Кашъмов.

През юли 2024 г. бе проведено заседание по тълкувателно дело № 1/2023 г. на Пленума на Върховния административен съд (ВАС) и на Общото събрание на гражданската, наказателната и търговската колегии на Върховния касационен съд (ВКС). Тоест, практически в решаването на тълкувателния въпрос участват всички върховни съдии. Формулираният въпрос, който ВКС и ВАС ще обсъдят, е: „Притежават ли юридическите лица материалноправна легитимация за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди?“. Делото бе образувано поради противоречива практика, тъй като в няколко решения на ВКС господствалото в продължение на десетилетия виждане, че юридическите лица не могат да претендират морални вреди, бе променено в противоположното разбиране.

Становища по делото представиха Висшият адвокатски съвет, представители на академичната общност и Програма достъп до информация. Становището на ПДИ бе подкрепено от АЕЖ. В откритото заседание на 10 юли [бяха публично представени](#) четири от становищата – на Висшия адвокатски съвет, ПДИ, проф. Русков и доц. Конов.

Според изготвеното от ПДИ [становище](#), подкрепено от АЕЖ, положителен отговор на този въпрос би отворил вратите за т.нар. SLAPP дела или дела-шамари. Дори при досегашната практика на съдилищата, която твърдо не допускаше юридически лица да съдят за неимуществени вреди, има поредица от такива сериозни искове срещу медии, журналисти и граждански активисти:

- "Лев инс" срещу "Медияпул" ООД за 1 000 000 лв.;
- "АЕЦ Козлодуй" ЕАД срещу Наталия Станчева за 500 000 лв.;
- "Еврохолд" ЕООД срещу "Бивол" ООД за 50 000 лв. като частичен иск от 1 000 000 лв.;
- "Евролаб 2011" ООД срещу Николай Марченко (журналист от "Бивол");
- "Варнфарма М" ООД и "Фармнет" ЕАД, заедно с други двама ищци – Веселин Марешки и Веска Марешка, срещу Валя Ахчиева;
- "Български индустриален инженеринг и мениджмънт" АД и П. Манджуков срещу Мария Черешева за по 25 001 лв. за всеки ищец, и още други.

Други съображения са, че практиката на Европейския съд по правата на човека не приравнява юридическите лица на гражданите в правото на обезщетение за вреди. Юридическото лице е правна конструкция, а не жив човек и няма чувства, емоции и психика, докато моралните вреди се отличават тъкмо с това, че са се отразили на психиката, чувствата и емоциите.

Становището на ПДИ бе широко отразено както в авторитетното специализирано издание [Адвокатски преглед](#), така и в [Капитал](#), [Дневник](#), [Медияпул](#), [Сега](#), [24 часа](#), [Дарик](#), Нова нюз и др. Предстои двата върховни съда да се произнесат по тълкувателния въпрос.

6. Делото Босев срещу България

През 2024 г. Европейският съд по правата на човека (ЕСПЧ) постанови решение по делото Босев срещу България². Случаят е от съществено значение и показва системни проблеми на съществуващата среда. Журналистът Росен Босев, който към момента на събитията, отразени в делото, работи в „Капитал“, в продължение на години отразява съдебната система и е известен със своите разследвания. През 2013 г. Босев публикува статия в „Капитал“, която разкрива, че новоназначеният по това време за председател на Комисията за финансов надзор (КФН) Стоян Мавродиев е бил призоваван като свидетел по дело, свързано с „Брендо“. През следващата 2014 г. КФН налага на „Капитал“, главния редактор и собственика му имуществени санкции в размер на общо 160 000 лв., което е безпрецедентно за дейността на комисията, нямаща общо с медиите и техните публикации³. Обстоятелството, че при участие в телевизионно предаване Босев свързва Мавродиев с наложените санкции, води до завеждане на наказателно дело за клевета. Съдилищата осъждат Босев на две инстанции, като председателят на състава на Софийския градски съд (СГС) и докладчик по делото във втората и последна инстанция, съдия Петя Крънчева, отхвърля искането на журналиста да си направи отвод поради това, че е била обект на негови критични статии, заявявайки, че не ги е чела. Обстоятелството, че при съмнителна безпристрастност на съдията в очите на обществото тя не си е направила отвод и същевременно е потвърдила санкция за журналиста, автор на критични статии за нея, е прието от ЕСПЧ за нарушение както на свободата на словото на Босев

² Текстът на решението е достъпен на български език на адрес:

<https://humanrights.bg/Contents/Item/Display/32250>

³ Най-голямата от тези санкции в размер 100 000 лв. е наложена за статията „На косъм от изкуствена катастрофа“, посветена на събитията около фалиралата Корпоративна търговска банка. Според издадения акт за установяване на административно нарушение е разпространена „невярна информация, отнасяща се за Първа инвестиционна банка“. Издаденото наказателно постановление е отменено от Софийския районен съд през 2016 г. с решение, потвърдено от Административен съд – София град.

съгласно чл. 10 от Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ), така й на изискването за справедлив процес съгласно чл. 6 § 1 от ЕКПЧ4.

ПДИ оказа подкрепа за възобновяване на делото пред Върховния касационен съд. След писмено искане на Александър Кашъмов, защитник на Босев, през есента на 2024 г. и.ф. главният прокурор Борислав Сарафов сезира съда за необходимост от възобновяване с цел отмяна на влязлото в сила осъдително решение. През 2025 г. ВКС отмени решението на СГС и прекрати делото по искане на защитата на Росен Босев.

7. Позиция спрямо инициативи за обявяване и регистриране на граждани и организации за „чуждестранни агенти“ и други атаки срещу гражданското общество

ПДИ е заявявала многократно публично остро критични позиции по отношение на повтарящото се от 2022 г. насам внасяне от страна на партия „Възраждане“ на проект на Закон за чуждестранните агенти. Подкрепихме сме и общи становища на неправителствени организации. Изразихме публично позиции и по отношение на атаката от страна на дейци на партия „Възраждане“ спрямо български учители през лятото на 2024 г., изразяваща се в стигматизация и предоставяне на техни лични данни с цел да се поиска подлагането им на репресия.

По инициатива на ПДИ и други организации продължаваме да защитаваме множество представители на неправителствения сектор по изготвена от нас жалба срещу партия „Възраждане“ заради публичното изнасяне на ЕГН-тата на над 800 граждански дейци с цел да бъдат стигматизирани и обявени за „шпиони“. [Жалбата бе обявена за основателна](#) от Комисията за защита на личните данни през 2024 г., а партията – за нарушител на Общия регламент за защита на данните, но поради неналожена санкция за нарушението случаят продължава пред съдилищата по жалба на засегнатите.

8. Реформа в съдебната система

⁴ Вж. разговор с Росен Босев в подкаста „Дела и демокрация“, осъществяван от Програма достъп до информация и Кая Продъкшанс.

В продължение на няколко години ПДИ подкрепя усилията за реформиране на съдебната система чрез коментари и позиции по отношение на конституционните и законодателни промени. В резултат на подаден от нас сигнал през 2023 г., след разкритията по реда на ЗДОИ на вероятни нарушения при гласуването за членове на ВСС от съдийската квота през 2022 г., ВСС се самосезира. През 2023 - април 2024 г. ПДИ бе включена в работна група към МП за изготвяне на изцяло нов проект на Закон за съдебната власт. Текстове бяха формулирани при широк дебат на множество включени заинтересовани. При смяната на управлението обаче нещата се промениха радикално, след като новото ръководство на МП отказа не просто включване в новосъздадената работна група за изготвяне на изменения в Закона за съдебната власт на исконно заинтересованата организация Съюз на съдиите в България, но ѝ отказа и достъп до изготвените документи и становищата на участниците в процеса. Срещу [отказа бе подадена жалба](#) с помощта на ПДИ.

Оценка на дейността: Дейността на екипа на ПДИ по мониторинг и застъпничество за законодателство в областта на достъпа до информация, прозрачността и отчетността на управлението е стратегическа за организацията от създаването ѝ досега.

Целта на застъпническата дейност на организацията през 2024 година беше да не се допусне влошаването на съществуващите регулации по достъпа до обществена информация, както и да се аргументира разбирането, че те съответстват на Конвенцията за достъп до официални документи.

Същевременно бяха положени усилия да се подобри средата, свързана със защитата на свободата на словото, правото да се търси, получава и разпространява информация, и да се защити гражданското общество в лицето на неправителствени организации, журналисти и критични медии срещу правни процедури и други атаки, предназначени да ограничат общественото участие. Подкрепяме и усилията за гарантиране на независимостта и почтеността на съдебната система и спазването на принципа за върховенство на правото.

Продукти: становища, публикации, медийни дебати, участие в съвети и работни групи.

Наблюдение на практиките по предоставяне на информация

Наблюдението на практиките по предоставяне на информация е основна стратегическа дейност на ПДИ. Тя се осъществява чрез систематизиране на случаите, постъпващи в ПДИ за правна помощ; чрез анализ на съдебната практика по случаи на обжалвани решения за предоставяне или отказ на достъп

до обществена информация; чрез систематизация на докладите на координаторите на ПДИ в областните градове на страната; чрез отчитане на докладите на правителството за прилагане на ЗДОИ през годината и чрез специално разработена методология на оценка на активната прозрачност на публичните институции.

Случаите, постъпили в ПДИ за правен съвет и консултация, се записват във вътрешната информационна система, както и направените консултации по тях. Този регистър дава възможност за систематизирането на казусите по различни показатели.

Систематизирането на съдебната практика по ЗДОИ се прави непрекъснато, като един път месечно се подготвя преглед на развитието на съдебните дела като публикация в месечния бюлетин на ПДИ.

На годишните срещи на екипа на ПДИ с координаторите се прави обзор на проблемите, свързани с достъпа до информация в областите на страната. Докладите на координаторите се вземат предвид при изготвянето на годишния доклад за състоянието на достъпа до информация. Годишната среща с координаторите се проведе на 28 юни 2024 г.

--

ПДИ извършва специализирани и целенасочени проучвания за прилагането на ЗДОИ от 2001 г. През 2010 година ПДИ разработи интернет базирана платформа за проучване на изпълнение на задълженията на органите на изпълнителната власт да публикуват определени категории информация на своите интернет страници. Оттогава досега екипът на ПДИ прави тези проучвания един път годишно. След приключване на оценката на страниците резултатите се публикуват в интернет страницата на ПДИ – на български⁵ и английски⁶.

1. Проучване на активната прозрачност на изпълнителната власт и общините

В периода от 1 март до 29 април 2024 г. екип на ПДИ прегледа и оцени интернет страниците на 560 административни структури на изпълнителната власт на

⁵ <https://www.aip-bq.org/surveys/>

⁶ <https://www.aip-bq.org/en/surveys/>

централно, териториално и местно ниво, публичноправни субекти и независими органи на власт.

Целта на проучването бе да се оцени как органите на власт изпълняват задълженията си по ЗДОИ за активно публикуване на информация в интернет, и как отговарят на заявления за достъп по електронен път.

В рамките на проучването бяха подадени 560 електронни заявления с искане за предоставяне на информация за общия брой на постановените съдебни решения през 2023 г. по дела срещу решения по ЗДОИ на всяка от оценяваните администрации.

Нивото на прозрачност през 2024 г. бе оценявано с точки по:

- 94 индикатора за първостепенните разпоредители с бюджет;
- 82 индикатора за териториалните звена на централните органи на власт и други второстепенни разпоредители с бюджет;
- и 116 индикатора за общините.

На 29 април 2024 г. ПДИ изпрати резултатите на всяка от проучените институции за обратна връзка и отрази постъпилите до 14 май 2024 г. коментари.

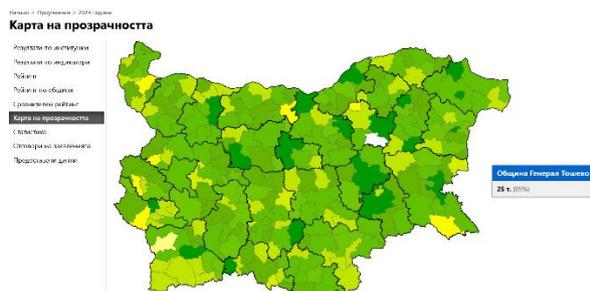
Фиг. 1

Резултати по индикатори	Всички институции	2024 г.	2023 г.	2022 г.
Сравнителен рейтинг	1	97.1%	99.7%	95.2%
Карта на прозрачността	2	96.1%	101.3%	100.0%
Статистика	3	96.1%	100.7%	99.3%
Отпосрочи на заявленията	4	95.4%	92.5%	96.1%
Предоставени данни	5	94.8%	91.5%	90.4%
	6	94.8%	88.3%	91.5%
	7	94.8%	93.2%	95.2%
	8	94.5%	90.0%	78.0%
	9	94.3%	84.2%	86.8%
	10	84.1%	92.2%	93.5%
	11	83.6%	94.6%	95.6%
	12	82.1%	92.4%	89.7%

Проучването показва постиженията на всяка една от изследваните институции, резултатите по отделните индикатори за всички администрации, според сферата на дейност, а също така и според областите в страната.

Въз основа на индикаторите за изпълнението на задълженията за активно публикуване на информация, системата на проучването генерира различни [рейтинги](#).

Фиг. 2

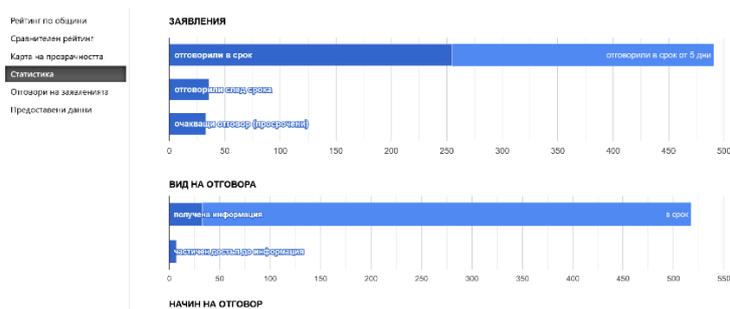

Резултатите за изпълнение на задълженията на общините, обхващащи публикуването на бюджети, финансови отчети, датата на публичното обсъждане на проектите за бюджети и финансови отчети, информация за обществените поръчки в секция „Профил на купувача“ и декларациите по Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество се визуализират в [Карта на финансовата и бюджетна прозрачност на общините](#).

Отговори по заявленията и предоставена информация

ПДИ публикува всички [отговори по заявленията](#), подадени по електронен път до 560 институции, както и [получената информация](#) – общият брой на постановените съдебни решения през 2023 г. по дела срещу решения по ЗДОИ на всяка от оценяваните администрации.

Фиг. 3

Системата позволява да се проследи и [статистиката на предоставяне на информация](#) по електронните заявления за достъп до информация.

Анализ и публичност на резултатите от одита на активната прозрачност на изпълнителната власт и общините

ПДИ представи на 20 май 2024 г. онлайн резултатите от [Гражданския одит на активната прозрачност 2024](#). В събитието се включиха над 90 представители на изпълнителната власт, споделяйки [колко полезно е проучването на ПДИ за тяхната работа](#). Събитието бе отразено от редица [национални и местни медии](#).

Анализи на резултатите от проучването бяха публикувани в бр. 5 (245) май 2025 г. на бюлетина на ПДИ⁷ и станаха основа за препоръките в годишния ни доклад за състоянието на достъпа до информация в България.

2. Годишен доклад за състоянието на достъпа до информация в България

В този традиционен доклад (24 доклада след приемането на ЗДОИ през 2000 година) се анализират се законодателните промени, представят се в систематизиран вид резултатите от наблюдението на практиките през изминалата година и съдебната практика по прилагането на ЗДОИ.

Докладът съдържа и препоръки към органите на законодателната и изпълнителната власт в България за подобряване на практиките по осигуряване на достъп до обществена информация.⁸

Докладът за състоянието на достъпа през 2023 г.⁹ беше представен на [онлайн пресконференция](#) 9 юли 2023 г. На онлайн събитието присъстваха 54 души, сред които представители на Върховния административен съд, омбудсмана на Република България, министерства, общини, Агенцията за свободен достъп до обществена информация в Република Северна Македония, неправителствени организации, журналисти, медии, граждани, ползвачи ЗДОИ и други.

⁷ Вж. <https://www.aip-bg.org/publications/Бюлетин/Институционална оперативна информация и секции Достъп до инф/103221/1000691462/>

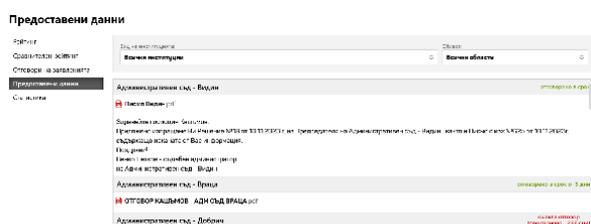
⁸ [Годишни доклади за състоянието на достъпа](#)

⁹ Вж. https://store.aip-bg.org/publications/ann_rep_bg/2024/aip-2024.pdf

1. Активна прозрачност на ВАС и административните съдилища

През 2024 г. беше проведено третото проучване на ПДИ на активната прозрачност на административните съдилища. В проучването бе включен както преглед на интернет страниците на Върховния административен съд и административните съдилища, така и подаване на електронно заявление.

Фиг. 4

Резултатите от него бяха анализирани и представени на онлайн пресконференция на 12 декември 2024 г.¹⁰. В събитието участваха активно представители на ВАС, административните съдилища, Асоциацията на Българските Административни Съдии, Съюза на съдиите, адвокати, журналисти, граждани. Неправителствени организации. Резултатите от проучването, сравнителен рейтинг и отговор на заявлението са достъпни на интернет страницата на ПДИ¹¹.

Оценка: Дейността по наблюдение на практиките на достъпа до информация е сред стратегическите дейности на ПДИ. През годините бяха развити методологията и средствата, с които се наблюдава и систематизира практиката по достъпа до информация. ПДИ разви и усъвършенства своята вътрешна информационна система, базирана на Интернет платформа. Модули за наблюдение в нея са „Случаи“, „Съдебни дела“ и „Проучвания“.

ВИС дава възможност за аналитични справки за тенденциите в търсенето на информация от публичните институции.

Успешен и ценен е продуктът на ПДИ за оценка на активното публикуване на информация от публичните институции.

¹⁰ Вж. [https://www.aip-bq.org/news/Проучване на активната прозрачност на административните съди/20241212003814/](https://www.aip-bq.org/news/Проучване_на_активната_прозрачност_на_административните_съди/20241212003814/)

¹¹ Вж. <https://data.aip-bq.org/surveys/24UU21/>

През 2017-2024 г. предизвикателството бе да установим и получим обратна връзка от изследваните институции. Възможността на представители на институциите да проверят резултатите си по индикатори се оценява високо от проучваните институции. Медийният интерес към Рейтинга на активната прозрачност е голям.

Интерес предизвиква и оценката на активната прозрачност на ВАС и административните съдилища. Предоставянето на информация за делата, както и друга свързана с дейността им информация, е от голям обществен интерес и с оглед засиления дебат относно почтеността и реформирането на съдебната система.

Годишните доклади за състоянието на достъпа до информация са уникален продукт на ПДИ. Отразяването, анализът и препоръките по отношение на различни аспекти от темата поставя ПДИ в положението на своеобразен граждански „Информационен комисар“.

Продукти: Модел на активната прозрачност; състоянието на активното публикуване онлайн по индикатори и по институции към определен момент; рейтинг активната прозрачност на институциите към определен момент, карта на финансовата и бюджетна прозрачност на общините; сравнителен рейтинг на прозрачността на институциите по години; аналитични доклади за състоянието на достъпа, отразяващ законодателството, състоянието на активното публикуване, проблеми на търсенето на информация, съдебната практика по ЗДОИ и придружен с препоръки към законодателната, изпълнителната власт и съдебната власт.

Правна помощ

Обща характеристика

През 2023 г. предоставянето на правна помощ продължи да е сред приоритетните дейности за ПДИ. В някои от постъпилите случаи ПДИ оказва правна помощ още на първоначалния етап от търсенето на информация, когато правният екип даде съвет и/или подготви заявление за достъп до информация. В друга категория случаи помощ бе оказана след отказ за предоставяне на информация. Съществена част от правната помощ е и изготвянето на жалби до съда и представителство по дела на заявители, обърнали се за съдействие към организацията.

Брой на постъпилите случаи

Случаите, в които е предоставена правна помощ в периода януари – декември 2023 са 192. Търсещите информация са ни потърсили в офиса (по изключение) и по правило по e-mail или телефон.

В зависимост от характера и правната им квалификация, обособяваме случаите в две основни групи:

- преобладаващата част отразяват практики по неспазване на задълженията на институциите по ЗДОИ – 151;
- случаи, свързани с нарушения на правото да се търси, получава и разпространява информация – 41.

Кой най-често търси информация

Най-често към ПДИ за правна помощ се обръщат граждани, журналисти и неправителствени организации. И през 2023 г. най-много консултации са предоставени на граждани - 88 случая. На второ място са журналисти от централни и местни медии и координатори на ПДИ – 49 случая. От неправителствени организации са постъпили 33 случая. В 9 случая екипът ни е бил потърсен за консултация от служители в администрацията, в 7 от общински съветници и др.

От кои институции се търси информация

Най-голям е броят на случаите, в които търсещите информация се обръщат към институциите на местната власт /кметове и общински съвети/ - 65, централни органи на изпълнителната власт – 23 и държавни институции, създадени със закон – 12.

По-рядко консултациите са свързани с търсене на информация от териториалните органи на изпълнителната власт – 15, от органите на съдебната власт – 12, от независими органи на власт – 11, публичноправни субекти и организации – 11 случая, от изпълнителни и държавни агенции – 9 и др.

В базата данни на ПДИ са регистрирани 7 случая на предоставена правна помощ без да е въведен ответник – това са случаи, в които правният екип е бил потърсен за обща консултация по закона или е бил поставен въпрос как се развива едно съдебно дело по ЗДОИ – срокове, инстанции, такси и др.

Най-чести основания за отказ

През 2023 г., за разлика от предходните 4-5 години, не преобладават мълчаливите откази – те са „само“ 17 и са на трето място. На първо място са отказите с мотив, че информацията не е обществена - 19. На второ място са отказите с мотив засягане интересите на трето лице – 18. На четвърто място са отказите с мотив лични данни – 12. На пето място са отказите, в които се твърди, че информацията не е налична - 9. В 6 случая мотивът за отказ е бил, че е налице специален ред за достъп до търсената информация, който изключва приложението на ЗДОИ. В 6 случая отказът е бил немотивиран. В 6 случая отказът е бил с мотив следствена тайна. В 5 случая отказът е бил с мотив подготвителни документи, които нямат самостоятелно значение и др.

Характерни особености

След като последните 2 години бе налице тенденцията към намаляване на консултираните случаи, то през 2023 броят на консултираните случаи се завръща към нивата от преди COVID-19 епидемията. През 2023 броят на постъпилите за консултация случаи е 192. През 2022 бяха 133, за 2021 бяха 102.

Същата тенденция за повишение е налице и по отношение броя на консултациите по постъпилите случаи – за 2023 те са 415. За сравнение за 2022 те са били 250, за 2021 са били 264.

И през 2023 е засилен интересът към търсене на информация от органите на местното самоуправление и централните органи на изпълнителната власт.

Запазва се тенденцията клиентите да търсят нашата правна помощ все по-често, след като вече са подали заявление и са получили отговор по него, а понякога и след като вече са подали жалба до съда. Това означава, че заявителите са станали по-опитни и по-уверени в искането на обществена информация, както и че търсят нашата помощ в по-напреднала фаза на административното

производство или дори на етап съдебно производство. По този начин и средната сложност на случаите се повишава.

Области на търсене на информация

През годината екипът ни предостави правна помощ по случаи, свързани с разкриване на информация в различни сфери от обществения живот, като най-често информацията е търсена в следните области¹²:

- Градоустройство и пътна инфраструктура
- Проверки и контролна дейност
- Разходване на публични средства
- Управление и разпореждане с държавно и общинско имущество
- Околна среда
- Прозрачна и отчетна администрация
- Процес на вземане на решения
- Дейност на публичноправни субекти/ организации
- Съдебна система

Съдебни дела

Статистика

През 2023 г. правният екип на ПДИ продължи да оказва правна помощ на граждани, неправителствени организации (НПО) и журналисти, подкрепяйки обжалването в съда на случаите на отказ на достъп до информация.

През 2023 г. правният екип на ПДИ е подготвил общо 74 жалби и писмени защиты в помощ на търсещите информация (26 – по случаи на граждани, 14 – на НПО, 33 – на журналисти и 1 – на фирма).

¹² Докладът за „Състоянието на достъпа до информация в България“ за предходната година (в случая 2023), който ПДИ традиционно публикува в началото на лятото, съдържа приложение, в което ще бъдат описани всички случаи на търсена информация по области на търсене – каква информация е търсена и от коя институция.

През 2023 г. правният екип на ПДИ е изготвил общо 59 жалби. Първоинстанционни жалби – 57 (Административен съд София-град – 38 и Административни съдилища в страната – 19) и частни жалби - 2.

От изготвените 57 първоинстанционни жалби - 37 са срещу изричен отказ да се предостави достъп до информация и 20 срещу мълчалив отказ.

През 2023 г. в 51 случая от страна на ПДИ е осигурено процесуално представителство по съдебни дела срещу отказ да се предостави информация. В този период правният екип на ПДИ е изготвил 15 писмени защиты по дела, водени с подкрепата на организацията.

В периода са постановени 44 съдебни акта (38 решения и 6 определения) по дела, водени с подкрепата на ПДИ (Върховен административен съд – 1, Административен съд – София град – 30 и Административни съдилища в страната – 13).

В 29 случая съдът се е произнесъл в полза на търсещите информация, в 12 случая в полза на администрацията и в 3 случая частично в полза на заявителя и частично в полза на администрацията.

Сред по-значимите дела през годината са спечелените дела на Десислава Николова (в. „Капитал“) срещу отказ на няколко болници да предоставят информация за възнагражденията на лекари и медицински сестри, както и за броя операции и клинични пътеки, по които са работили висши ръководители на болниците. Спечелените дела на Николай Неделчев (София) срещу отказ на Прокуратурата да предостави информация за отбелязванията в деловодната система по знакови дела и за посещението на главния прокурор в САЩ. Спечеленото дело на Доротея Дачкова срещу отказ на Прокуратурата да предостави информация за стопанисването на регентската къща. Спечеленото второ дело на ГД „БОЕЦ“ в Административен съд – Видин срещу отказ на БУЛГАРГАЗ да предостави информация за водените преговори и сключени договори за доставка на газ. Спечеленото дело в Административен съд – Смолян на Анита Чолакова (actualno.com) срещу отказ на Регионална здравна инспекция – Враца да предостави копие от протокол от проверка на лечебното заведение в АЕЦ „Козлодуй“. Спечеленото дело в Административен съд – Стара Загора на Петър Марчев (Казанлък) срещу отказ на Община Бургас да предостави информация за конкретна конкурсна процедура по Фонд „Култура“. Спечеленото дело в Административен съд – Благоевград на Наталия Димитрова (Благоевград) срещу отказ на Община Благоевград да предостави информация за изграждането на велосипедно трасе и детски площадки в парк в града.

Следва представяне на всички съдебни актове, постановени по дела, водени с подкрепата на ПДИ през 2023 г. Делата са систематизирани според вида на търсената информация, която е отбелязана в скоби и са подредени в хронологичен ред по датата на съдебния акт.

Информация за процеса на вземане на решения

Невяна Троянска (Варна) с/у Община Варна

С решение от 09.01.2022 Административен съд – Варна¹³ отменя отказа по т. 2 от заявлението и връща за ново произнасяне с указания (картите за оценка на медийни проекти през 2022) - решението е окончателно;

Доно Славчев (Варна) с/у Община Варна

С определение от 27.02.2023 АС – Варна¹⁴ отменя даването на ход на делото, оставя жалбата без разглеждане и прекратява делото (информация за финансирани проекти по Фонд „Култура“) – определението не е обжалвано и е влязло в сила;

Петър Марчев (Казанлък) с/у Община Бургас

С решение от 12.06.2023 Административен съд – Стара Загора¹⁵ отменя отказа и връща за ново произнасяне с указания за предоставяне (информация за конкурсна процедура по Фонд „Култура“) – решението е окончателно;

Васил Димитров („Кантус Фирмус“ АД) с/у НФК

¹³ Решение № 12/09.01.2023 г. на Административен съд – Варна, XVIII състав по а.д. № 2060/2022 г., съдия Мария Желязкова

¹⁴ Определение № 583/27.02.2023 г. на Варненски административен съд, XXVIII състав по а.д. № 2780/2022 г., съдия Даниела Станева

¹⁵ Решение № 205/12.06.2023 г. на Административен съд – Стара Загора по а.д. № 148/2023 г., съдия Райна Тодорова

С решение от 16.10.2023 АССГ¹⁶ отхвърля жалбата (имената на оценителите на всички постъпили проекти по „Програма за възстановяване и развитие на частни културни организации“ 2022) – решението е окончателно;

Информация за градска среда, градоустройство и пътна инфраструктура

Наталия Димитрова (Благоевград) с/у Община Благоевград

С решение от 26.06.2023 Административен съд – Благоевград¹⁷ отменя отказа и връща за ново произнасяне с указния (информация за велосипедни алеи и детски площадки в парк в града) – решението е окончателно;

Иван Петров (София) с/у кмет на район „Подуяне“

С решение от 03.04.2023 АССГ¹⁸ отхвърля жалбата (информация, свързана с проверка на поставена външна реклама на фасада на сграда) – решението е окончателно;

Информация за проверки и контролна дейност

Марта Георгиева (София) с/у ОДБХ София-град

С решение от 11.01.2022 АССГ¹⁹ отменя отказа и връща за ново произнасяне с указания по тълкуване и прилагане на закона (информация в 13 точки за

¹⁶ Решение № 6008/16.10.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 25 състав по а.д. № 3130/2023 г., съдия Боряна Петкова

¹⁷ Решение № 1151/26.06.2023 г. на Административен съд – Благоевград по а.д. № 461/2023 г., съдия Димитър Узунов

¹⁸ Решение № 2166/03.04.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 48 състав по а.д. № 1981/2023 г., съдия Калина Пецова

¹⁹ Решение № 191/11.01.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 77 състав по а.д. № 10649/2022 г., съдия Евгения Баева

регистрацията на приюта в Горни Богров като животновъден обект) – решението е окончателно;

Николай Неделчев (София) с/у КПКОНПИ

С решение от 06.02.2023 АССГ²⁰ отменя отказа и връща за ново произнасяне с указания (информация за издадените актове и наложени санкции на Слави Трифонов и още няколко депутати за неподадени декларации) – решението е окончателно;

Доротея Дачкова (в. „Сега“) с/у КПКОНПИ

С решение от 23.02.2023 АССГ²¹ отменя отказа и връща за ново произнасяне с указания (информация за резултатите от проверката и наложените санкции на Слави Трифонов за неподадена имуществена декларация) – решението е окончателно;

Марта Георгиева (София) с/у ОДБХ София-град 2

С решение от 13.03.2023 АССГ²² отменя отказа и връща за ново произнасяне с указания за предоставяне на исканата информация (информация за проверките на обекти, стопанисвани от ОП „Екоравновесие“) – решението е окончателно;

Иван Атанасов (Сакарнюз) с/у ДАНС

²⁰ Решение № 643/06.02.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 38 състав по а.д. № 7128/2022 г., съдия Татяна Жилова

²¹ Решение № 1165/23.02.2023 г. на АССГ, Второ отделение по а.д. № 8766/2022 г., съдия Диляна Николова

²² Решение № 1608/13.03.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 39 състав по а.д. № 10652/2022 г., съдия Миглена Николов

С решение от 20.03.2023 Административен съд – Хасково²³ отхвърля жалбата (информация за резултати от проверки и предприети мерки срещу схемата за пране на пари през ГКПП „Капитан Андреево“) – решението е окончателно;

Васил Хаджийски (в. „Дневник“) с/у КПКОНПИ

С решение от 21.03.2023 АССГ²⁴ отхвърля жалбата (информация за проверката по казуса с декларацията на Слави Трифонов) – решението е окончателно;

Анита Чолакова (Actualno.com) с/у РЗИ – Враца

С решение от 18.05.2023 Административен съд - Смолян²⁵ отменя отказа и задължава да предостави (протокол от проверка на лечебно заведение в АЕЦ „Козлодуй“) – решението е окончателно;

Сдружение „Център за съзидателно правосъдие“ с/у Областна администрация - Разград

С решение от 23.05.2023 Административен съд - Разград²⁶ отхвърля жалбата (доклад от финансова инспекция) – решението е окончателно;

Сдружение „За земята – достъп до правосъдие“ с/у РИОСВ - Стара Загора

С решение от 09.06.2023 АССГ²⁷ отменя отказа и връща за ново произнасяне с указания да се съобразят разпоредбите на ЗООС (информация за наложените санкции на ТЕЦ „Брикел“) – решението е окончателно;

²³ Решение № 202/20.03.2023 г. на Административен съд – Хасково по а.д. № 1242/2022 г., съдия Антоанета Митрушева

²⁴ Решение № 1817/21.03.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 68 състав по а.д. № 8912/2022 г., съдия Вяра Русева

²⁵ Решение № 120/18.05.2023 г. на АССМ, I-ви състав по а.д. № 116/2023, съдия Игнат Колчев

²⁶ Решение № 66/23.05.2023 на АС Разград по а.д. № 309/2022 г., съдия Светла Робева

²⁷ Решение № 3822/09.06.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 27 състав по а.д. № 11351/2023 г., съдия Димитър Петров

Доротея Дачкова (в. „Сега“) с/у КПКОНПИ 2

С определение от 14.07.2023 АССГ²⁸ оставя жалбата без разглеждане и прекратява поради просрочие (информация за проверката на Слави Трифонов) – частна жалба от нас;

Сдружение „За земята – достъп до правосъдие“ с/у РИОСВ – Стара Загора 2

С решение от 25.09.2023 АССГ²⁹ отменя отказа и задължава да предостави (информация за наложените санкции на ТЕЦ „Брикел“/ издадени АУАН и НП на юридически лица от комплекса „Марица-Изток“) – решението е окончателно;

Боряна Джамбазова (Ню Йорк Таймс) с/у МИИ

С решение от 09.10.2023 АССГ³⁰ отхвърля жалбата по т. 1, отменя отказа по т. 4 и 5 и връща за ново произнасяне с указания (информация за износа на оръжие през 2020 - 2022) – решението е окончателно;

Венелин Урумов (Бургас) с/у ММС,

С решение от 17.10.2023 Административен съд – Бургас³¹ отменя отказа и връща за ново произнасяне с указания за предоставяне на достъп (документите въз основа, на които ММС е издало лиценз на Автомобилната федерация на България) – решението е окончателно;

Атанас Чобанов (Бърд) с/у НАП

²⁸ Определение № 6057/14.07.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 33 състав по а.д. № 3444/2023 г., съдия Галин Несторов

²⁹ Решение № 5654/25.09.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 22 състав по а.д. № 6970/2023 г., съдия Десислава Корнезова

³⁰ Решение № 5862/09.10.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 59 състав по а.д. № 5136/2023 г., съдия Зорница Дойчинова

³¹ Решение № 933/17.10.2023 г. на Административен съд – Бургас, III-ти състав по а.д. № 1574/2023 г., съдия Чавдар Димитров

С решение от 03.11.2023 АССГ³² отменя отказа и връща за произнасяне с указания (информация за номерата на контролните производства, етапите и сроковете за приключването им, за четири лица, свързани с казуса „Барселона-гейт“) – решението е окончателно;

Сдружение „На ти с природата“ с/у БАБХ

С решение от 12.12.2023 АССГ³³ отменя отказа по т. 1 ,2, 4 и 6 и връща за ново произнасяне с указания и го потвърждава по т. 4 и 6 (информация за регистрацията на зоопаркове като животновъдни обекти) – решението е окончателно;

Димитър Стоянов (Бърд) с/у ДА „ДРВВЗ“

С решение от 15.12.2023 АССГ³⁴ отменя отказа и задължава да предостави (информация за публичните задължения, проверките и санкциите на частна фирма по Закона за запасите от нефт и нефтопродукти) – решението е окончателно;

Сдружение „За земята – достъп до правосъдие“ с/у Министерство на енергетиката

С решение от 20.12.2023 АССГ³⁵ отхвърля жалбата (информация за задължителната рекултивация и био рекултивация на въглищни мини в областите Стара Загора, Перник и Кюстендил) – решението е окончателно;

Информация за разходване на публични средства

³² Решение № 6626/03.11.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 58 състав по а.д. № 7119/2023 г., съдия Снежанка Кьосева

³³ Решение № 7744/12.12.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 31 състав по а.д. № 9052/2023 г., съдия Веселина Женаварова

³⁴ Решение № 7876/15.12.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 38 състав по а.д. № 5752/2023 г., съдия Татяна Жилова

³⁵ Решение № 8048/20.12.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 68 състав по а.д. № 7897/2023 г., съдия Вяра Русева

Анина Сантова (в. „Капитал“) с/у Столична община

С решение от 19.10.2023 АССГ³⁶ отменя мълчаливия отказ и връща за произнасяне по заявлението (договори за външни правни услуги) – решението е окончателно;

Илия Пашов (Симеоновград) с/у кмета на Община Симеоновград

С решение от 27.11.2023 Административен съд – Хасково³⁷ отменя мълчаливия отказ и връща за изрично произнасяне с указания по тълкуване и прилагане на закона (всички сключени граждански договори за 2022, поименно, за каква дейност и на каква стойност са) – решението е окончателно;

Димитър Георгиев (София) с/у Община Благоевград

С решение от 28.12.2023 АССГ³⁸ отменя мълчаливия отказ и връща за произнасяне (информация за финансирането на концерт по случай 24 май) – решението е окончателно;

„За земята“ с/у „ЕСО“ ЕАД 3

С решение от 09.03.2023 АССГ³⁹ отменя отказа и задължава да предостави (информация за сумите, платени за студен резерв на дружества, които произвеждат електро-енергия) – решението е окончателно;

Сдружение „За земята – достъп до правосъдие“ с/у ЕСО 4

³⁶ Решение № 6161/19.10.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 77 състав по а.д. № 7613/2023 г., съдия Евгения Баева

³⁷ Решение № 925/27.11.2023 г. на Административен съд – Хасково, III състав по а.д. № 1103/2023 г., съдия Пенка Костова

³⁸ Решение № 8171/28.12.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 72 състав по а.д. № 7474/2023 г., съдия Мария Стоева

³⁹ Решение № 1534/09.03.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 33 състав по а.д. № 7881/2022 г., съдия Галин Несторов

С решение от 24.10.2023 АССГ⁴⁰ отменя отказа и връща за произнасяне с указания (плащания към производители на електроенергия) – решението е окончателно;

Информацията за управление и разпореждане с държавно и общинско имущество

Антон Вълков (Пловдив) с/у секретар на Община Пловдив

С определение от 05.07.2023 Административен съд – Пловдив⁴¹ отменя уведомлението за оставяне на заявлението без разглеждане и връща за произнасяне по същество (доклад на оценители и пазарната оценка за имот в Парк „Отдых и култура“ в Пловдив) – определението не е обжалвано и е влязло в сила;

Доротея Дачкова (в. „Сега“) с/у ВКП

С определение от 25.07.2023 АССГ⁴² оставя жалбата без движение поради неплатена такса и прекратява производството по делото (информация за стопанисването на регентската къща) – определението е влязло в сила⁴³;

Информацията за прозрачност и отчетност на администрацията

БИПИ с/у ДФ „Земеделие“

⁴⁰ Решение № 6269/24.10.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 76 състав по а.д. № 4749/2023 г., съдия Пламен Панайотов

⁴¹ Определение № 1674/05.07.2023 г. на Административен съд – Пловдив по а.д. № 1316/2023 г., съдия Христина Юркова

⁴² Определение № 6343/25.07.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 30 състав по а.д. № 6055/2023 г., съдия Мая Сукнарова

⁴³ Нарочно направихме така, че делото да бъде прекратено, защото след подаване на жалбата Прокуратурата предостави достъп до исканата информация.

С решение от 04.05.2023 АССГ⁴⁴ отменя отказа и задължава да предостави (информация за процедурите за подбор/ конкурс и назначаване на директор на ОДЗ – Стара Загора в периода 2021 – 2022) – решението е окончателно;

Информация за дейността на публичноправни субекти/ организации

Десислава Николова (в. „Капитал“) с/у УМБАЛ „Света Марина“ – Варна

С решение от 09.03.2023 АССГ⁴⁵ отменя отказа и връща преписката за предоставяне на достъп до исканата информация (броя операции и клинични пътеки, по които са работили висши ръководители на болницата и ректора на Варненския университет) – решението е окончателно;

Десислава Николова (в. „Капитал“) с/у УМБАЛСМ „Н. И. Пирогов“

С решение от 04.05.2023 АССГ⁴⁶ отхвърля жалбата по т. 2, отменя отказа по т. 3 и 4 и връща за ново произнасяне с указания (най-високо и най-ниско възнаграждение на лекарите и медицинските сестри) – решението е окончателно;

Десислава Николова (в. Капитал) с/у Александровска болница

С решение от 03.05.2023 АССГ⁴⁷ отменя отказа и задължава да предостави (информация за броя операции и клинични пътеки, по които са работили висши ръководители на болницата и ректора на университета) – решението е окончателно;

⁴⁴ Решение № 3003/04.05.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 50 състав по а.д. № 1064/2023 г., съдия Мария Бойкинова

⁴⁵ Решение № 1532/09.03.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 77 състав по а.д. № 207/2023 г., съдия Евгения Баева

⁴⁶ Решение № 2781/24.04.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 53 състав по а.д. № 1546/2023 г., съдия Стефан Станчев

⁴⁷ Решение № 2986/03.05.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 50 състав по а.д. № 1261/2023 г., съдия Мария Бойкинова

Десислава Николова (в. Капитал) с/у УМБАЛ Плевен

С решение от 12.05.2023 АССГ⁴⁸ отменя отказа и връща за ново произнасяне с указания (броя операции и клинични пътеки, по които са работили висши ръководители на болницата и ректора на местния университет) – решението е окончателно;

ГД „БОЕЦ“ с/у „Булгаргаз“ ЕАД 2

С решение от 16.06.2023 Административен съд – Видин⁴⁹ отменя частичния отказ и задължава да предостави информация по 7 точки от заявлението (информация за преговори и договорени доставки на газ от ГАЗПРОМЕКСПОРТ) – решението е окончателно;

Николай Марченко (Биволь) с/у БЕХ

С решение от 03.11.2023 АССГ⁵⁰ отменя отказа и връща за произнасяне с указания за предоставяне (имената и възнагражденията на членовете на Съвета на директорите и на Одитния комитет за последните 10 години) – решението е окончателно;

ГД „БОЕЦ“ с/у „Булгаргаз“ ЕАД 3

С решение от 28.11.2023 Административен съд – Видин⁵¹ отхвърля жалбата (информация за преговори и договорени доставки на газ от ГАЗПРОМЕКСПОРТ) – решението е окончателно;

⁴⁸ Решение № 3177/12.05.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 72 състав по а.д. № 1476/2023 г., съдия Мария Стоева

⁴⁹ Решение № 99/16.06.2023 г. на Административен съд – Видин по а.д. № 37/2023 г., съдия Биляна Панталеева

⁵⁰ Решение № 6625/03.11.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 39 състав по а.д. № 7581/2023 г., съдия Миглена Николова

⁵¹ Решение № 172/28.11.2023 г. на Административен съд – Видин, V състав по а.д. № 182/2023 г., съдия Биляна Панталеева

Информация за дейността на съдебната власт

Николай Неделчев (София) с/у ВКП

С решение от 23.03.2023 АССГ⁵² отменя отказа и връща приписката за ново произнасяне с указания за предоставяне на исканата информация (заповед на зам.-главния прокурор) – решението е окончателно;

Николай Неделчев (София) с/у СГП

С решение от 31.03.2023 АССГ⁵³ отменя отказа и задължава да предостави (информация за отказа на СГП да образува производство относно отпуснати от ББР лоши кредити в особено големи размери на две фирми) – решението е окончателно;

Николай Неделчев (София) с/у ВКП

С решение от 02.05.2023 АССГ⁵⁴ отменя отказа и връща за ново произнасяне с указания (информация за посещението на главния прокурор в САЩ през март 2022) – решението е окончателно;

Владислава Цариградска (РС - Луковит) с/у Министерство на правосъдието

С определение от 16.06.2023 Административен съд – Плевен⁵⁵ оставя жалбата без разглеждане и прекратява делото (регистрирани посетители в сградата на ВАС на 25 и 26 юни 2022) – частна жалба от нас;

⁵² Решение № 1878/23.03.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 52 състав по а.д. № 1145/2023 г., съдия Силвия Димитрова

⁵³ Решение № 2114/31.03.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 50 състав по а.д. № 10366/2022 г., съдия Мария Бойкинова

⁵⁴ Решение № 2948/02.05.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 39 състав по а.д. № 1144/2023 г., съдия Миглена Николова

⁵⁵ Определение № 1250/16.06.2023 г. на АС – Плевен, VIII състав по а.д. № 433/2023 г., съдия Недялко Иванов

С определение от 25.09.2023 ВАС⁵⁶ оставя в сила определението на АС – Плевен за оставяне на жалбата без разглеждане и прекратява делото (регистрирани посетители в сградата на ВАС на 25 и 26 юни 2022) – определението е окончателно;

Николай Неделчев (София) с/у ВКП 2

С решение от 19.10.2023 АССГ⁵⁷ отменя отказа и връща за ново произнасяне с указания (справка за отбелязванията в деловодната система на ПРБ по няколко знакови досъдебни производства) – решението е окончателно;

Кампании, обучения и подкрепа на инициативи за прозрачност и отчетност

Кампания за събиране на номинации и отбелязване с церемония на Международен ден на правото да знам – 28 септември

Решението 28 септември да се отбелязва като Международен ден на правото да знам бе взето на международна конференция за свобода на информацията през 2002 в София. Това е и датата, на която бе създадена Международната мрежа на застъпниците за свобода на информацията (FOIANet). ПДИ е съосновател и активен член на мрежата. През 2015 година 28 септември бе припознат от ЮНЕСКО като Международен ден на всеобщия достъп до информация, а през 2019 г. от Организацията на обединените нации.

През 2023 г. кампанията за събиране на номинации за отличаване на шампионите в областта на достъпа до информация от журналисти, институции, граждани,

⁵⁶ Определение № 8825/25.09.2023 г. на ВАС, Пето отделение по а.д. № 8602/2023 г., съдия-докладчик Илияна Славовска

⁵⁷ Решение № 6144/19.10.2023 г. на АССГ, Второ отделение, 58 състав по а.д. № 3358/2023 г., съдия Снежанка Къосева

НПО стартира през юли. Постъпиха 28 номинации, които бяха разгледани на две заседания на журито. Номинациите бяха представени на 21-та поред церемония [Международния ден на правото да знам](#) и бяха връчени наградите за принос в областта на свободата на информация. Церемонията се проведе отново на живо след 3 поредни онлайн церемонии. Участваха 80 представители на държавната администрация, неправителствени организации, журналисти, юристи, партньори, колеги и приятели на ПДИ от цяла България. Интервюта с наградените, споделящи своите казуси и битки за достъп до информация, бяха публикувани в [информационния бюлетин на ПДИ](#) брой 9 (237), септември 2023, както и в секцията „[Наградени](#)“ на специалния сайт за Деня на правото да знам⁵⁸.

Обучителни програми и обсъждания

През 2024 година екипът на ПДИ организира и провежда следните събития:

- ✦ [Хибридна конференция "Актуална съдебна практика по ЗДОИ"](#) (С подкрепата на посолството на Кралство Нидерландия) -14 март - **57 участници**
- ✦ Пресконференция за представяне резултатите от [Гражданския одит на активната прозрачност 2024](#) – онлайн в платформата ZOOM – 20 май – **94** участници
- ✦ Представяне на [24-ия годишен доклад за състоянието на достъпа до информация в България](#) за 2023 г. - онлайн в платформата ZOOM – 9 юли – **54** участници
- ✦ Годишна среща с координаторите на ПДИ в Централ Хотел София – 28 юни
- ✦ [22ра Церемония за Международния ден на правото да знам](#) – в ЛК „Перото“, НДК – 28 септември – **78** участници
- ✦ Девети [практически курс "Достъп до информация и обществени комуникации"](#) съвместно с НБУ – **17** студенти се записаха в курс и получиха Сертификати за успешно завършване
- ✦ Онлайн представяне на резултатите от проучването [„Прозрачност на административните съдилища“](#) – 12 декември - **39** участници

Участие на представители на ПДИ като лектори

⁵⁸ <http://www.righttoknowday.net/>

През 2024 представители на ПДИ (Александър Кашъмов, Стефан Ангелов, Кирил Терзийски и председателя на УС на ПДИ Гергана Жулева) взеха участие в **68** събития, организирани от партньорски организации в България и чужбина. Събитията бяха различни по характер – конференции, работни срещи, обучения:

- ✚ **9 февруари** – Александър Кашъмов изнесе лекция за Достъпа до информация в семинар на тема "Бай Ганьо и съдебната система" за ученици в гимназиалния курс по покана на Съюза на съдиите в България (ССБ);
- ✚ **Февруари** – Александър Кашъмов и Стефан Ангелов бяха лектори на две онлайн обучение за достъп до информация по покана на Инициатива за равни възможности (ИРВ)
- ✚ **9 април** – Александър Кашъмов изнесе лекция относно проблемите, констатирани чрез водените от ПДИ дела в областта на ядрената енергетика на събитието „[Зеления преход в България няма нужда от нови ядрени мощности](#)“, организирано от „За земята“;
- ✚ **15 – 19 април** – Александър Кашъмов беше съдия в [Price Moot Court 17th rounds](#) ;
- ✚ **23 април** – Александър Кашъмов изнесе презентация на [Конференцията „Растеж в бурни времена“](#), организирана от Института за пазарна икономика;
- ✚ **23 май** – Александър Кашъмов изнесе лекция в Брюксел на събитието *CPDP.ai 2024* в панела [Archives and Data Protection](#)
- ✚ **30 – 31 май** - Александър Кашъмов беше лектор на събитието Roundtable on Freedom of Information in Central and Eastern Europe, в Прага, организирано от CEELI;
- ✚ **10 октомври** – Стефан Ангелов изнесе лекция на тема „ЗДОИ-та: защо е нужно да искаме достъп до информация и как да процедираме при отказ“ по покана на Български център за нестопанско право (БЦНП);
- ✚ **17 октомври** - Александър Кашъмов беше гост-лектор на „Право с вино“ по темата „Могат ли юридическите лица да изпитват „болки и страдания““;
- ✚ **7 ноември** – Александър Кашъмов беше лектор в Женева на тема “Using SLAPPs to silence NGOs, journalists and activists” на събитието [UNECE Aarhus Conv Task Force on Access to Information](#), 7 – 8 November 2024;
- ✚ **21 октомври** – Александър Кашъмов представи мониторинга на ПДИ на [международна конференция](#) относно мониторинг на прозрачността на местната власт в Будапеща, организирана от К-Монитор;
- ✚ **13 декември** – Александър Кашъмов изнесе лекция относно ЗДОИ и повторното използване на информация на [Кръгла маса по информационно право 2024: UPDATA](#): Актуални аспекти на достъпа и обработката на данни, организирана от Софийския университет.

Участие в заседания на Съвета за върховенство на правото към Министерството на правосъдието и работните групи към него

- ✚ **22 януари** – Александър Кашъмов участва в експертна работна група по SLAPP към Министерството на правосъдието (МП);
- ✚ **31 януари и 19 февруари** – Александър Кашъмов участва в заседание на работната група за обсъждане проекта на нов Закон за съдебната власт (ЗСВ);
- ✚ **22 април** - Александър Кашъмов участва в работна група към Съвета по Върховенство на правото;
- ✚ **25 април** – Александър Кашъмов участва в онлайн среща със служители в Министерство на правосъдието и представители на директоратите General Directorate Justice и др. от Европейската комисия на тема върховенство на правото;
- ✚ **12 септември** – [Александър Кашъмов участва в работната група за необходимите промени в законодателството срещу SLAPP делата.](#)

Участие в събития, свързани със законодателството

- ✚ **31 януари** – Александър Кашъмов участва в онлайн среща на представители на ЕК и министерство на правосъдието за обсъждане на концепцията за Закон на лобизма
- ✚ **26 март** – Стефан Ангелов участва в дискусия, организирана от БЦНП на тема [„Дигитална демокрация: Европейската регулация на изкуствения интелект и основните права“](#)
- ✚ **7 октомври** – Александър Кашъмов участва дискуссионен форум "Бизнес-гражданско общество" в контекста на проектозакона за регистрация на чуждестранните агенти, организиран от Фондация „Америка за България“
- ✚ **8 октомври** – Стефан Ангелов участва в конференцията "Заплахата Закон за чуждестранните агенти – научени уроци и възможности за действие", организирана от Фондация „Америка за България“ и БЦНП
- ✚ **4 ноември** – Стефан Ангелов участва в срещата на РГ "Механизъм за съвместна работа" във връзка със закони за регистрация на чуждестранните агенти, организирана от БЦНП
- ✚ **21 ноември** – Стефан Ангелов участва във форума "Бизнес и гражданско общество: Партньори за по-добра среда", организиран от Фондация „Америка за България“ в София Тех Парк
- ✚ **13 декември** – Александър Кашъмов участва в работна среща с представители на БЦНП и ЦИД за обсъждане на бъдеща кампания във връзка със Закона за лобизма

Участие в събития, свързани с делата шамари (SLAPP), медиите и свобода на словото

- ✚ 18 януари – Александър Кашъмов изнесе лекция в панела „Борба с дезинформацията в Югоизточна Европа“ на конференцията [„Стратегии срещу дезинформацията и пропагандата“](#), организирана от Фондация „Конрад Аденауер“ в университета Вядрина, Франкфурт на Одер;
- ✚ **4 април** – Александър Кашъмов участва в конференция „Реч на омразата“, организирана от Инициатива за равни възможности;
- ✚ **9 април** – Александър Кашъмов и Катерина Коцева участваха в международна кръгла маса „Законът на Дафне: по-добра защита на журналистите от съдебен тормоз“, съ-организирана от АЕЖ и ПДИ, и проведена в Дома на Европа;
- ✚ **11 април** – по покана на Български адвокати за правата на човека (БАПЧ) Александър Кашъмов участва в дискусия на тема „Какво са SLAPP делата“;
- ✚ **25 април** – Александър Кашъмов изнесе лекция в [Центъра за обучение на адвокати](#) (ЦОА) на хибридно събитие пред юристи от България, Гърция, Румъния, Унгария по темата за свобода на изразяване и върховенство на правото, част от проекта LIGHT на Центъра за изследване на демокрацията (ЦИД);
- ✚ **26 април** – Александър Кашъмов изнесе онлайн лекция за юристи на тема [„Какво са SLAPP делата или т.нар. дела шамари“](#), по покана на Български адвокати за правата на човека (БАПЧ)
- ✚ **15 и 17 май** – Александър Кашъмов беше лектор на хибридно събитие в Центъра за обучение на адвокати пред юристи от България, Гърция, Румъния, Унгария в [обучение за SLAPP](#), което е част от проекта LIGHT на ЦИД;
- ✚ **28 май** – Александър Кашъмов и Стефан Ангелов имаха работна среща с експерт, участник в екипа от наблюдатели на OSCE на извънредните парламентарни избори в България;
- ✚ **2 юли** – Александър Кашъмов и Стефан Ангелов участваха в [дискусия на тема: „Европейският акт за свобода на медиите – възможности и предизвикателства“](#), организирана от СЕМ ;
- ✚ **9-10 септември** – Александър Кашъмов участва в международна среща „Противодействие на SLAPP делата в Централна и Източна Европа“ в Прага, организирана от института CEELI
- ✚ **02 октомври** – Александър Кашъмов изнесе лекция във Варшава относно SLAPP делата на Warsaw Human Dimension Conference 2024 в панела [Silencing women environmental journalists: the effects of abusive litigation and how to counter it](#), организирана от Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (OSCE);
- ✚ **10-11 октомври** – Александър Кашъмов говори по темата за делата-шамари на [Light Final Conference](#) в Будапеща. Организатори на международната конференция са Center for European Constitutional Law – Themistocles and Dimitris Tsatsos Foundation, Akademia Leona Kozminkiego

(Poland), Center for the Study of Democracy (Bulgaria), Tarsadalomtudományi Kutatóközpont (Hungary) and Asociația Pro Refugiu (Romania).

- ✚ **10 октомври** – Стефан Ангелов представи опита на ПДИ с делата-шамари на работна дискуссия „Защита на лицата, разкриващи информация за нарушения – ролята на гражданските организации в България“, организирана от Transparency International – Bulgaria;
- ✚ **19 октомври** – Александър Кашъмов изнесе лекция на събитието „[Знание – идеология – пропаганда](#)“, организирано от „Критика и хуманизъм“ и Гьоте институт;
- ✚ **4 ноември** – Александър Кашъмов участва в представянето на книгата на Валя Ахчиева „Открито“ – *забранено на политици*;
- ✚ **12 ноември** – Александър Кашъмов заедно с представители на АЕЖ и АБРО участва в онлайн среща на експерти в областта на върховенство на правото и медийната свобода, организирана от Европейската комисия.

Събития, свързани с прозрачно управление и борбата с корупцията

- ✚ **1 февруари** – Александър Кашъмов участва в среща с кмета на Столична община Васил Терзиев и заместник кмета Лютов за обсъждане политиката на Столична община относно прозрачността и борбата с корупцията. В срещата участваха още представители на АКФ, ИПИ, БИПИ, Институт за публичната среда и Прозрачност без граници;
- ✚ **12 февруари** – Александър Кашъмов участва с презентация във Втора национална конференция на тема "Борба с уязвимостите към корупция на общинско ниво", организирана от Международния републикански институт;
- ✚ **22 февруари** – Стефан Ангелов участва в среща на тема „Европейски перспективи за борба с корупцията и прането на пари: Приложими ли са добрите практики от Скандинавия в България?“
- ✚ **26 февруари** – Стефан Ангелов участва в онлайн среща, организирана от Online Spending Coalition на тема „European elections and advocacy and campaign about open spending“;
- ✚ **10 май** – Александър Кашъмов участва в обсъждането на изпълнението на мярка № 1 от Четвъртия националния план за действие в рамките на OGP, проведено в Министерския съвет;
- ✚ **14 май** – Кирил Терзийски участва в конференция „Укрепване на регионалната сигурност чрез ефективни антикорупционни агенции“, организирана от Basel Institute on Governance, МП и Swiss-Bulgarian Cooperation Programme;
- ✚ **25 юли** – Александър Кашъмов участва в среща за финализиране принципите за открито управление, организирана от дирекция „Модернизация на администрацията“ в Министерския съвет;

- ✚ **22 ноември** – Гергана Жулева, председател на УС на ПДИ, взе участие в заседанието на Съвета за координация на участието на РБ в инициативата „Партньорство за открито управление“;
- ✚ **19 декември** – Стефан Ангелов участва в онлайн работна среща на Open Spending EU Coalition.

Оценка: Дейността по разясняване на правото на достъп до информация и неговите ограничения, както и свободата на словото и други свързани теми, заедно с постоянните кампании, които ПДИ провежда, са важен инструмент за все по-голямо познаване и използване на правото на информация. Другите приоритетни дейности на екипа и техните резултати са основата на разяснителната работа и на кампаниите. От друга страна резултатите, свързани с наблюдението, застъпничеството и правната помощ, не биха били толкова видими без кампаниите и разяснителната работа, която извършва екипът.

Особено резултатна е кампанията „Международен ден на правото да знам“. Изключително важни за подобряването на състоянието на достъпа са и информационните дни, които ПДИ провежда през годините в различни региони в страната.

Участието на членове на екипа в събития организирани от партньорски организация и институции е изключително важно от гледна точка на развитието на стандартите в областта на достъпа до информация.

Продукти: Модел за отбелязване на Международния ден на правото да знам; модел за отбелязване на Европейския ден за защита на личните данни – антинаградата „Големия брат“; разработени програми и материали за обучения на различни групи; отработен механизъм за провеждане на кампании по въпроси, свързани с правото на информация; публикации на основата на журналистически разследвания, демонстриращи възможностите на ЗДОИ, участие в обучения относно SLAPP.

Медийни участия, издания и комуникационни канали на ПДИ

I. Медийни отразявания и материали в бюлетина на ПДИ

Медийните отразявания през 2023 г. са 254 (в това число и Информационния бюлетин на ПДИ). Те са в:

- + **218** национални медии (в това число месечния електронен бюлетин на ПДИ)
- + **26** местни медии
- + **10** чуждестранни медии (блога Eye on Global Transparency, Свободна Европа, DW, Euractiv Bulgaria, Eurochicago.com, Euronews, турските издания Star и HABERBG.NET)

Най-голям медиен интерес са предизвикали следните теми:

- + Съдебни дела – **45**
- + Ден на правото да знам – **32**
- + Рейтинг на активната прозрачност - **24**
- + Годишен доклад за състоянието на достъпа до информация – **17**
- + Съдебна власт - **17**
- + Прозрачност – **13**
- + Законодателство – **12**
- + Конференция „Актуална съдебна практика по ЗДОИ“ (март 2024) - **11**⁵⁹.

Както всяка година, и през 2024 са публикувани и разпространени 12 броя на [Информационния бюлетин на ПДИ](#). Справката за публикациите в отделните рубрики показва следните данни:

- Рубрика „От съдебната зала“ - **37** новини, свързани с правната помощ и делата водени с помощта на юристите на ПДИ
- Рубрика „Новини“ – **37** новини, свързани с дейността на застъпниците за свобода на информация по света и развитието на достъпа до информация, 9 броя на Информационния бюлетин
- Рубрика „Анализи“ – **3** текста, посветени на съдебната практика по ЗДОИ, свободата на словото в България и състоянието на достъпа до информация според докладите на администрацията
- Рубрика „ПДИ препоръчва“ – **3** текста

През 2024 година координаторите на ПДИ са автори на 17 текста в Информационния бюлетин на ПДИ. В сравнение с 2023 година текстовете са с два повече.

- + 5 обзора на състоянието на достъпа до информация в 5 области на страната

⁵⁹ Посочените бройки включват и текстовете от Информационния бюлетин на ПДИ.

- ✦ 8 текста за развитие по съдебни дела, водени с правната помощ на ПДИ;
- ✦ 2 интервюта;
- ✦ 2 текста за разследвания в Пловдив, при които се използва ЗДОИ – едното на журналисти от Дарик радио – Пловдив и другото на общински съветници.

Текстовете са публикувани в рубриците „От координаторската мрежа“, „Приключение със заявление“, „Интервю“ и „Застъпниците от страната“.

ПДИ публикува свои текстове и в [Информационния портал за НПО](#).

Главният редактор на портала, Ралица Николова любезно ни предоставя справка за броя четения на публикациите на ПДИ. Справката показва, че *прочитанията на статиите на ПДИ за 2024 г. са общо 526, а един бонус материал от НПО портала е четен 355 пъти* – [Харта на основните права на ЕС. Право на достъп до документи](#) . Публикациите са следните:

16 декември 2024 г.

[Комисията за защита на личните данни установи нарушение на партия Възраждане чрез изваждане на ЕГН-та на граждански активисти](#) - 35

09 декември 2024 г.

[Брой 11 на информационния бюлетин на „Програма достъп до информация“ за 2024 г.](#)

20 ноември 2024 г. - 62

[„Дела и демокрация“: Разговор на адв. Александър Кашъмов, ПДИ, със съдия Владислава Цариградска](#) - 47

06 ноември 2024 г.

[Представяме Ви десетия брой на информационния бюлетин на "Програма достъп до информация" за 2024 г.](#) - 55

07 октомври 2024 г.

[Информационен бюлетин на ПДИ, Брой 9 \(249\): Международен ден на правото да знам и всеобщия достъп до информация](#) - 21

04 октомври 2024 г.

[На 28 септември 2024 бяха връчени наградите по повод Международния ден на правото да знам](#) - 37

10 септември 2024 г.

[Представяме Ви осмия брой на информационния бюлетин на "Програма достъп до информация" за 2024 г. - 27](#)

06 август 2024 г.

[Представяме Ви седмия брой на информационния бюлетин на "Програма достъп до информация" за 2024 г. - 41](#)

07 юли 2024 г.

[ПДИ представя доклада „Състоянието на достъпа до информация в България 2023“ - 40](#)

07 юни 2024 г.

[Информационен бюлетин на ПДИ, Брой 5 \(245\), май 2024 - 37](#)

15 май 2024 г.

[Пресконференция: Граждански одит на активната прозрачност 2024 – 36](#)

08 май 2024 г.

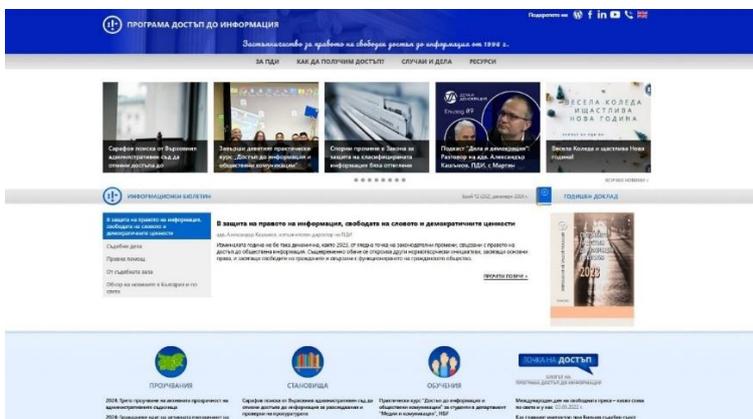
[Представяме Ви четвъртия брой на информационния бюлетин на "Програма достъп до информация" за 2024 г. - 51](#)

05 февруари 2024 г.

[Информационен бюлетин на ПДИ, Брой 1 \(241\) – 37](#)

II. Комуникационни канали на ПДИ

1. Интернет страница <http://www.aip-bg.org/>

Основната интернет страница www.aip-bg.org е добре разработен и популярен канал за информация за застъпнически кампании, новини, свързани с промени в законодателството, стратегически съдебни дела и съдебни решения по дела, подкрепени от ПДИ, коментари и препоръки, становища, доклади, наръчници и информационни и обучителни материали по ЗДОИ, информация за организирани от ПДИ събития, подкасти, филми, изготвени по поръчка на ПДИ и други. Всички публикации са достъпни на български и на английски език.

Страницата се поддържа през уеб платформа, която е част от Вътрешната информационна система (ВИС). Това дава възможност за улеснена навигация в богатото съдържание на информационни и обучителни материали и за интегриране и визуализация на резултатите от специализираните проучвания на ПДИ.

Модулната система за управление на информацията позволява лесна визуализация на резултатите от проучването на интернет страниците на институциите от изпълнителната власт, на български и на английски език. Възможностите за проверяване на резултатите по индикатори, генериране на различни видове рейтинги, сравнителният рейтинг от последните 3 години са причина за интереса на потребителите към секция „Проучвания“ на страницата.

Данните за посещаемостта на <http://www.aip-bg.org/> за 2024 г. от Google Analytics показват, че през 2024 има регистрирани 45 109 посетители – с около 15 000 повече от 2023 г. Броят на новите посетители на страницата е 44 716 хиляди – с около 14 000 повече от 2023 г.

Най-голяма посещаемост е регистрирана в секциите: [Индекс](#) – 6,840 посещения; [Новини](#) – 5,670; [Случаи и дела](#) – 2,377; [Отговори на заявленията](#) (от Гражданския одит на активната прозрачност на ПДИ 2024) – 1,945; Информационен бюлетин на ПДИ: Брой 1 (241), 2024 г., От координаторската мрежа: [Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ отказва информация за наложени глоби на директора по Закона за обществените поръчки](#) – 1,304; [Рейтинг](#) (от Гражданския одит на активната прозрачност на ПДИ 2024) – 1,289; [Проучвания](#) – 1,163.

По отношение на основните източници на потребление, според статистиката 24,345 от потребителите са достигнали страницата в резултат на органично търсене (чрез интернет търсачка, най-вече „Гугъл“); 16,544 посетители (с около 9,000 повече спрямо 2023 г.) са влезли директно в сайта (чрез въвеждане на URL адреса на страницата в адресната лента); 2,621 са били препратени от публикации в социалните мрежи (най-вече „Фейсбук“); 1,205 са посетили страницата на ПДИ чрез препратка, намираща се в други сайтове на ПДИ или медии.

2. Ден на правото да знам <http://www.righttoknowday.net/>

ПДИ поддържа и обновява специална страница за Международния ден на правото да знам – 28 септември на български и английски език: <http://www.righttoknowday.net/>. Данните от Google Analytics показват общ брой на посетителите през 2024 г. е 5,250 (с над 2,000 повече спрямо 3,047 хиляди за 2023 г. Традиционно най-голяма посещаемост в страницата се регистрира през септември, когато е кулминацията на кампанията за Деня на правото да знам.

3. Интернет страница <https://atiforum.net/>

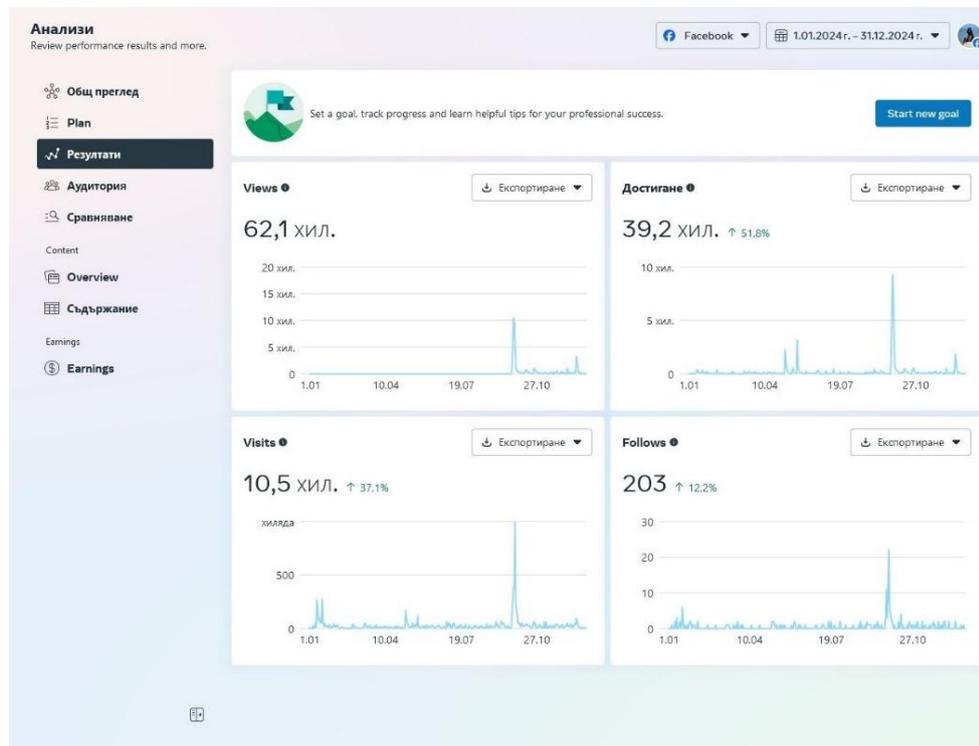
Сайтът www.atiforum.net е част от проект „Форум Достъп до информация“, изпълняван от ПДИ по Фонд „Активни граждани“ с финансовата подкрепа на Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на Финансовия механизъм на ЕИП. Двyezичната страница е част от работата на екипа в посока на подобрена прозрачност и отчетност на публичните институции. Страницата се управлява от Вътрешната информационна система на ПДИ и е интегрирана с основния сайт на Фондацията.

4. Достъп до информация и журналистически разследвания <http://www.ati-journalists.net/>

Специализираната страница на ПДИ „Достъп до информация и журналистически разследвания“ съдържа информация за случаи и съдебни дела на журналисти, използвали ЗДОИ за целите на журналистически разследвания, както и обучителни материали и филми. Публикациите на страницата обхващат случаите на журналисти, по които ПДИ предостави правна помощ, съдебните дела по журналистически разследвания, които подкрепяме, както и наградените за Деня на правото да знам журналистически кампании, подготвени с помощта на ЗДОИ и публични регистри.

През 2024 г. страницата има 3,425 посетители – данните са сходни с 2023 г., когато са били 3,791.

5. ПДИ във Facebook <https://www.facebook.com/AIPbulgaria/posts/>

Популярността на дейността на ПДИ във Фейсбук се увеличава. Там своевременно публикуваме информация за развитието по дела за достъп до информация и кампании и инициативи, в които ПДИ участва. На страницата си в социалната мрежа ПДИ публикува месечния Информационен бюлетин, новини от страницата на ПДИ, публикации в други медии и партньорски организации, свързани с достъпа до информация, събития на ПДИ. 2 200 потребители следват страницата на ПДИ във Фейсбук.

През 2024 г. тази социална медия имаше 62 062 преглеждания на съдържание⁶⁰: 55% органик, 45% от реклами; беше достигната 39 203 пъти (51.8% повече в сравнение с предишния период 31.12.2022-31.12.2023); посещенията на профила бяха 10 530 (31.7% повече в сравнение с предишния период 31.12.2022-31.12.2023); получи 203 нови последователи (12.2% повече в сравнение с предишния период 31.12.2022-31.12.2023).

6. ПДИ в LinkedIn <https://www.linkedin.com/company/access-to-information-programme/>

⁶⁰ Данните са от януари 2025 г.

През 2023 г. ПДИ създаде страница на организацията в мрежата LinkedIn. Публикациите в LinkedIn отразяват информация за развитието по дела за достъп до информация, кампании и инициативи на ПДИ. 170 потребители следват новосъздадения канал за комуникация, от тях 56 са нови през изминалата година. Постовете в профила имат 7 065 прегледа⁶¹ – 100% органик, 312 реакции, 3 коментара, 3 препубликувания. Посетителите го достъпват предимно от екрани на лаптопи и компютри (а не чрез мобилната версия).

7. Youtube канал на ПДИ

<https://www.youtube.com/channel/UCDoIAzPqxlqkgAKKVf5jBLA>

ПДИ поддържа и свой канал в популярния портал за видео Youtube. Целта на канала е да увеличи популярността на продуктите и услугите, които ПДИ предлага, да увеличи аудиторията на кампанията за свобода на информацията. Видео каналът бе съживен през 2024 г. (3 години след прпоследното качено видео) с 11 нови видеа. Каналът има 59 абоната, 28 видеа, 4,666 прегледа⁶².

Подкаст „Дела и демокрация“

„Дела и демокрация“ е видеоподкаст, в който експертно се обсъждат съдебните дела, които маркират демократичните промени в България. Съвместен проект на фондация "Програма достъп до информация" и КАЯ ПРО ООД. Водещ на подкаста през 2024 г. е адв. Александър Кашъмов.

През 2024 г. бяха публикувани 5 нови епизода от подкаста:

⁶¹ Данните са от януари 2025 г.

⁶² Данните са от януари 2025 г.

Еп. 9: Подкаст "Дела и демокрация": Разговор на адв. Александър Кашъмов, ПДИ, с Мартин Димитров

Еп. 8: Разговор на адв. Александър Кашъмов, ПДИ, със съдия Владислава Цариградска, Втора част.

Еп. 7: Разговор на адв. Александър Кашъмов, ПДИ, със съдия Владислава Цариградска, Първа част.

Еп. 6: Валя Ахчиева: За Даная, лъжата и болницата. Разговор на адв. Александър Кашъмов, изпълнителен директор на ПДИ, с разследващия журналист Валя Ахчиева.

Еп. 5: Законът за достъп до обществена информация като инструмент за ефективно гражданско участие и контрол. Разговор на адв. Александър Кашъмов, ПДИ, с Георги Георгиев, основател на гражданско сдружение "БОЕЦ".

Оценка: Комуникирането на работата на екипа и участието в медийните дебати по въпроси, свързани с достъпа до информация, е приоритетна дейност на ПДИ. Подготовката на публикации, разясняването на съдебната практика, участието в публичните дебати ангажира почти целия екип.

Едновременно с това двама човека от екипа се занимават с наблюдение и систематизиране на публикациите в националните и местни медии, превод на материали, подготовка на прессъобщения и отразяване на събития, организирани от ПДИ.

Продукти: Пет интернет страници, публикации на български и английски език, бюлетин, социални мре

Сътрудничество на национално, регионално и международно равнище

Сътрудничество с партньорски организации и обмяна на опит

Екипът на ПДИ продължи своето сътрудничество и съвместна работа с Асоциацията на европейските журналисти – България, Българския център за нестопанско право, Българския институт за правни инициативи, Блулинк, Български адвокати за правата на човека, За земята, Антикорупционния фонд, Съюз на съдиите в България, Центъра за изследване на демокрацията и много други.

Участие на ПДИ в Международната мрежа за застъпници за свобода на информацията и други инициативи

ПДИ беше инициатор и един от основателите на Международната мрежа на застъпниците за свобода на информацията - FOIAdvocates.⁶³ От времето на създаване на мрежата досега ПДИ участва в управителния ѝ съвет.

Екипът на ПДИ и тази година активно участва в дейността на Международната мрежа за застъпници за свобода на информацията (FOIANet). ПДИ е неин основател и член, като в момента в дискуссионния списък на мрежата присъстват 815 човека (представители на организации и информационни комисари и частни лица) от цял свят. Освен за обмен на новини от застъпниците по света и отразяването на различни кампании мрежата, чрез обмен по електронна поща, предоставя и ценната възможност за провеждането на дискусии и консултации между членовете ѝ.

ПДИ участва активно и в европейската мрежа на „Право на информация“ (RTI). Гертана Жулева е член на The International Advisory Board на Access Info Europe. Александър Кашъмов е член на Надзорния съвет на международния рейтинг на националните закони за достъп до информация – RTI Rating⁶⁴.

Александър Кашъмов е член на Управителния съвет на Международната мрежа на застъпниците за свобода на информацията.

Александър Кашъмов е член на Висшия адвокатски съвет, както и на Комисията по журналистическа етика.

Стефан Ангелов работи като независим изследовател към Независимия механизъм за оценка по изготвянето на докладите за преглед на планове за действие на Кралство Мароко и Република България за инициативата „Партньорство за открито управление“.

През 2024 г. екипът на ПДИ бе поканен да участва в инициативи и събития, организирани или съорганизиранни от Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (OSCE), CEELI, Фондация Конрад Аденауер, UNECE Task Force on Access to Information, K-Monitor – Унгария, Архиви „Отворено общество“ и др.

Оценка: Националното и международно сътрудничество винаги е било важна част от работата на Програма Достъп до информация. Създаването на мрежата в страната, иницирането на международната мрежа на застъпниците са неща, с които ПДИ се гордее. ПДИ участва в различни коалиции и партньорства,

⁶³ [Freedom of Information Advocates Network](#)

⁶⁴ Вж. <https://www.rti-rating.org/methodology/>

следвайки своята мисия да подкрепя подобряването на отчетността, прозрачността на институциите и условията за упражняване на правото на информация.

Продукти: Мрежа от координатори, международна мрежа на застъпниците за свобода на информацията, членство в различни европейски организации на застъпници за по-голяма прозрачност, информиране на партньорски организации за състоянието достъпа до информация в България, участие в европейски и международни застъпнически кампании, повишаване на авторитета на организацията и споделяне на опита чрез участие в различни форуми, конференции, обучения, семинари.

Институционално укрепване и развитие

Институционално укрепване и развитие

В офиса на Програма Достъп до информация до м. май 2024 г. работеха 6 човека на постоянни договори. В края на май 2024 г. един служител бе освободен по нейно искане с предизвестие, след което в офиса на ПДИ работят на постоянни договори 5 души.

ПДИ поддържа координаторска мрежа в страната от 27 журналисти /понастоящем са 24/.

Координаторската мрежа на ПДИ през 2024 г.

Към момента мрежата на ПДИ се състои от 25 координатори. Нямаме областни координатори в Сливен и Кърджали. От 2024 г. има отново областен координатор в град Шумен – Дияна Желязкова.

През 2024 година координаторите на ПДИ са автори на 17 текста в Информационния бюлетин на ПДИ. В сравнение с 2023 година текстовете са с два повече.

- ✚ 5 обзора на състоянието на достъпа до информация в 5 области на страната;
- ✚ 8 текста за развитие по съдебни дела, водени с правната помощ на ПДИ;
- ✚ 2 интервюта;

- ✚ 2 текста за разследвания в Пловдив, при които се използва ЗДОИ – едното на журналисти от Дарик радио – Пловдив и другото на общински съветници.

Още 2 текста, публикувани в бюлетина през 2024 г., са свързани с координаторската мрежа – интервю на Ралица Кацарска с Цветомир Цветанов, който е Координатор на годината, и обзорен текст на Катерина Коцева от годишната среща с координаторите.

1. [Търговска тайна срещу обществен интерес – съдът отмени отказ на Община Севлиево да предостави графика на проект за 1.5 млн. лв.](#)

Емилия Димитрова, координатор на ПДИ в Габрово
Брой 11 (251) Ноември 2024

2. [Дело на ПДИ в Административен съд - Пловдив поставя въпроса за прозрачността на държавната политика в спорта](#)

Искра Койчева, координатор на ПДИ в Пловдив
Брой 11 (251) Ноември 2024

3. [Урок от Пловдив за прозрачността: Как журналисти разкриха над 53 000 лв. „скрити“ разходи на общината](#)

Искра Койчева, координатор на ПДИ в Пловдив
Брой 11 (251) Ноември 2024

4. [Актуална картина на случващото се с достъпа до обществена информация в Ловешка област](#)

Даниела Балабанова, координатор на ПДИ в Ловеч
Брой 10 (250) Октомври 2024

5. [Съдът в Разград отхвърли отказ на Агенцията по храните в София за предоставяне на обществена информация](#)

Стела Ковачева, координатор на ПДИ в Разград
Брой 10 (250) Октомври 2024

6. [Под паравана на липсата на правен интерес, Община Свищов отказва да даде информация колко пари харчи за културни прояви](#)

Здравка Маслянкова, координатор на ПДИ във Велико Търново
Брой 10 (250) Октомври 2024

7. [Търговска тайна ли е линейният график по проект за 1.5 милиона лева, за който плащат данькоплатците](#)

Емилия Димитрова, координатор на ПДИ в Габрово
Брой 10 (250) Октомври 2024

8. [Съдът във Видин даде ход на делото срещу абсурдните мотиви на МВР да откаже информация](#)

Цветомир Цветанов, координатор на ПДИ за област Видин
Брой 10 (250) Октомври 2024

9. [Ние трябва да работим още по-добре, още по-прозрачно и да оправдаваме напълно очакванията на хората](#)

Интервю на Цветомир Цветанов, координатор на ПДИ във Видин с Александър Александров, кмет на община Ружинци
Брой 9 (249), Септември 2024

10. [Това е годината, в която по-често се наложи да се напомня на общините и институциите за задълженията им по ЗДОИ](#)

Невен Вутев, координатор на ПДИ в Плевен
Брой 8 (248) 2024

11. [„Не е достатъчно да има само закон, трябва и някой да следи дали се спазва; трябва да сме нащрек“](#)

Интервю на Ралица Кацарска, ПДИ с Цветомир Цветанов, координатор на ПДИ във Видин
Брой 7 (247), 2024

12. [Относително ниска гражданска активност по ЗДОИ](#)

Рени Христова, координатор на ПДИ за Монтана
Брой 8 (248) 2024

13. [ЗДОИ не е лъжица за всяка община в Пиринско](#)

Владимир Симеонов, координатор на ПДИ в Благоевград
Брой 6 (246) 2024

14. [За номерата и \(на\) делата на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“](#)

Тодор Гроздев, координатор на ПДИ в Пазарджик
Брой 6 (246) 2024

15. [Състоянието на достъпа до обществена информация в област Видин през 2023 година](#)

Цветомир Цветанов, координатор на ПДИ за област Видин
Брой 6 (246) 2024

16. [Истината за 2 милиона лева, изхарчени за ремонт на джамия в Разград, излезе наяве](#)

Стела Ковачева, координатор на ПДИ в Разград
Брой 6 (246) 2024

17. [Работна среща с координаторите от журналистическата мрежа на ПДИ](#)

Катерина Коцева, ПДИ
Брой 6 (246), 2024

18. [Как ЗДОИ „осветли“ скритата приватизация на Панаира, почистването на река Марица и редица други важни казуси на Пловдив](#)

Искра Койчева, координатор на ПДИ в Пловдив
Брой 2 (242) 2024

19. [Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ отказва информация за наложени глоби на директора по Закона за обществените поръчки](#)

Тодор Гроздев, координатор на ПДИ в Пазарджик
Брой 1 (241) 2024

Двадесет координатори изпратиха доклади за състоянието на достъпа до информация. Те е отнасят до областите Стара Загора, София област, Враца, Благоевград, Пазарджик, Ловеч, Хасково, Варна, Пловдив, Кюстендил, Разград, Силистра, Търговище, Смолян, Добрич, Монтана, Плевен, Велико Търново, Видин и Габрово

През отминалата година трима координатори изпратиха случаи за консултация с правния екип на ПДИ:

- ✚ Емилия Димитрова, Габрово;
- ✚ Здравка Маслянкова, Велико Търново;
- ✚ Екатерина Христова, Търговище.

На **28 юни 2024 г.** се проведе [годишната среща с координаторите от журналистическата мрежа на ПДИ](#). По независещи от екипа причини, срещата се проведе доста късно, в разгара на летния сезон. Това беше и причината в София да дойдат едва 7 души – координаторите от Благоевград, Видин, Силистра, Велико Търново, Кюстендил, Враца и Перник.

По време на срещата връчихме [наградата „Координатор на годината“](#). Цветомир Цветанов, координатор на ПДИ във Видин, отличен като координатор на 2023 г. заради постоянството и активността му в подаване на заявления и търсене на информация от местните институции. Чрез серия публикации той отразяваше делата, водени по Закона за достъп до обществена информация и с подкрепата на ПДИ от гражданско движение „БОЕЦ“ в Административен съд - Видин срещу отказ на БУЛГАРГАЗ да предостави информация за преговорите и сключените договори за доставка на газ. „БОЕЦ“ водят 10 дела по ЗДОИ през 2023 г., а казусът е от голям обществен интерес с оглед войната в Украйна и кризата с доставките на газ.

През 2024 година трима координатори предложиха номинации за Деня на правото да знам – Владимир Симеонов, Калина Грънчарова и Цветомир Цветанов.

През ноември 2024 г. координатори на ПДИ съдействаха на екипа на Mediapool.bg със снимков материал от съответния областен град във връзка с бъдещ проект на медията. Това са Екатерина Христова -Търговище, Анна Турлакова – Стара Загора, Цветомир Цветанов – Видин, Рени Христова – Монтана и Александър Илиев– София област. Mediapool.bg ни изпратиха благодарствено писмо.

Координация и контрол

Всеки понеделник екипът планира своите дейности въз основа на оперативния месечен план и на текущите проекти.

Контролът върху правната помощ, предоставяна от ПДИ, се осъществява чрез автоматични статистически отчети от базата данни от вътрешната информационна система.

Програма Достъп до информация преминава всяка година през одит, извършен от лицензирана одиторска компания, която проверява годишния отчет на организацията.

През 2018 г. Програма Достъп до информация се регистрира в Агенцията по вписванията и оттогава предава ежегодно своя годишен отчет в Търговския регистър и регистъра на организациите с нестопанска цел.

ПДИ се управлява от Управителен съвет и изпълнителен директор. Управителният съвет определя ежегодно приоритетите на фондация ПДИ и одобрява годишните отчети и бюджета на организацията.

От юли 2015 година ПДИ има договор с външна фирма за счетоводно обслужване – „Адвайс плюс“ . Фирмата е определила оперативен счетоводител, който работи в ПДИ.

От февруари 2006 година ПДИ има договор с фирмата “СВЕТЛОЗАР ОНЛАЙН” ЕООД за техническа поддръжка на компютърните системи на офиса, а от 2009 година и за вътрешната информационна система.

За почистването на офиса се грижи фирмата „ДЕНИ -СТЕФИ ЕООД“.

Управителният съвет на организацията се състои от 9 човека.

През 2024 г. Управителният съвет на ПДИ проведе две редовни заседания в офиса на ПДИ.

На **03.07.2024 г.** На това заседание УС прие Годишния доклад за дейностите и ГФО на ПДИ за 2023 г., представен от изпълнителния директор, и одобри

стратегията и системата за оценка на работата на екипа на ПДИ, бюджета и основните направления на работата за 2024 година.

На **11.12.2024 г.** На заседанието изпълнителният директор представи проекта за отчет за работата на екипа на организацията през 2024 г. и проекта за бюджет на организацията.

През 2024 ПДИ работи по няколко проекта.

- 1.** Консултативен център за съвети за достъп до информация и прозрачност (юли 2022 – юли 2025), подкрепен от ФАБ.
- 2.** “Правна помощ по дела за достъп до информация” (1 май – 01 декември 2024), подкрепен от German Marshall Fund.
- 3.** „10 години съдебна практика по ЗДОИ 2013-2023“ (23 октомври 2023 – 31 март 2024), подкрепен от Посолството на Нидерландия.

Бюджетът на ПДИ се формира на проектна база. Годишният финансов отчет за 2024 премина през одиторска проверка.

07.07.2025 г.

София

Александър Кашъмов

Изпълнителен директор на ПДИ